

Mediální lynč nemůže nahradit spravedlnost

Praha, 7. června 2018. Na sociálních sítích došlo k anonymnímu oznámení údajných dokonaných znásilnění osobou označenou jménem a příjmením. Zarážející jsou okolnosti zveřejnění i způsob, jakým s neověřenou informací pracují česká média. „Cílem hnutí Me Too a dalších osvětových kampaní rozhodně není prolamování principu presumpce nevinny“, komentuje případ ředitelka Otevřené společnosti Marta Smolíková.

Na facebookové stránce [SdruŽeny](#) se objevil anonymní Otevřený dopis, podepsaný pouze neformálním uskupením „SdruŽeny, Prázdné trůny“, aniž by bylo jasné, kdo tato společenství zastupuje. Oznamují údajná znásilnění dvou členek „kolektivu“ a jmenují přitom konkrétní osobu, která je podle jména dohledatelná, neb se i veřejně angažuje. Z dodatku dopisu mimo jiné vyplývá, že na přání oběti nebylo podáno trestní oznámení. Informaci převzalo několik zejména bulvárních a internetových médií - např. Parlamentní listy, Blesk, Expres, Echo24, Pravý prostor, Zdroj, Lui, Krajské listy a další. K případu se vyjádřil i bývalý premiér Mirek Topolánek. On i další komentátoři zacházejí s informacemi o údajných znásilněních jako s hotovou věcí, [např. Jan Palička ve Zdroji](#) o M. F. píše: „Odhalení jejích zločinů je bohužel jen třešničkou na dortu.“ a Petr Opršal v LUI konstatuje: „Kdo si tedy ze zúčastněných zaslouží kritiku? Samozřejmě hlavní viník pokusu o znásilnění, Marie Feryna.“ Forma řešení případu anonymním otevřeným dopisem, aniž by bylo podáno trestní oznámení, se mu zdá v pořádku. Je to přitom právě trestní oznámení, které by umožnilo případ vyšetřit. Je tu sice možnost volby obětí sexuálního násilí případ policii neohlásit, pouze však do okamžiku, než dojde k veřejnému označení údajného násilníka. Pak je policejní vyšetřování zcela klíčové k prokázání ne/viny dotyčného, ať se jedná o Harveyho Weinsteina, který je v USA právě souzen, nebo o M.F.. Je možné pochopit obavy z traumatizujícího vyšetřování příslušnými orgány a ze sekundární viktimizace ale od toho zde jsou neziskovky, které poskytují pro tyto případy podporu ale lze i doufat, že bude zvolen citlivý přístup.

V právním státě je nepřipustné anonymně veřejně označovat konkrétní osobu jako pachatele/pachatelku trestného činu, pokud tak neučinil soud. To co se dozvídáme z Facebooku by mělo být šetřeno policií pro trestný čin znásilnění ale také jako trestný čin pomluvy. Ačkoliv se v dopise uskupení SdruŽeny píše, že „cílem není nikoho zdiskreditovat“ a že si pisatelé „nepřejí mstu na konkrétních lidech“, důsledkem je mediální lynč konkrétní osoby, aniž by vůbec začalo policejní vyšetřování. Cílem dopisu je podle SdruŽeny a Prázdné trůny, aby tato osoba „přehodnotila své chování“. Důrazně upozorňujeme, že není možné tímto způsobem brát spravedlnost do svých rukou. Cílem hnutí Me Too je posílit solidaritu s oběťmi sexuálního obtěžování a násilí, a upozornit na to, že o takových skutcích není třeba mlčet ale naopak udělat něco pro to, aby se sexuální obtěžování ve společnosti nezlehčovalo. Rozhodně ale nelze prolamovat presumpci nevinny a anonymně zveřejňovat údajné pachatele znásilnění na sociálních sítích. „Pokud k takové formě zveřejnění dojde, je v zásadním rozporu s novinářskou profesionalitou i etikou takové informace nekriticky přebírat“ dodává Adam Rut z Otevřené společnosti.

Marta Smolíková
ředitelka Otevřené společnosti, o.p.s.
tel: 603 89 75 82
e-mail: marta.smolikova@osops.cz